

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande. EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Den 1 januari 2005 införde Sverige ett nytt jordbrukarstöd – gårdsstödet. Gårdsstödet är inte kopplat till jordbrukarens produktion utan är i stort sett oberoende av vad och hur mycket jordbrukaren producerar. Gårdsstödet ersätter flera stöd, bland annat arealersättningen och de flesta tidigare djurbidrag.

Jordbrukaren måste ha stödrätter för att få gårdsstödet.

Stödrätterna motsvarade det antal hektar jordbruksmark (åkermark och betesmark) som jordbrukaren brukade och redovisade 2005.

En stödrätt kan bestå av två delar, ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Ett grundbelopp ingår i de flesta stödrätter. För betesmark är grundbeloppet per hektar lika i hela Sverige. För åkermark varierar grundbeloppet per hektar beroende på var i landet jordbrukaren har sin jordbruksmark.

Marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. gårdsstöd (tidigare arealersättningar, djurbidrag), regionala stöd samt miljöstöd, och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett,

oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och **9.7**. Statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Projektstöd till olika landsbygdsprojekt redovisas i **tabell 9.8**. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**tabell 9.9**).

Gårdsstöd

De tidigare produktionskopplade jordbrukarstöden (arealersättning och djurbidrag) ersattes år 2005 med ett nytt stöd, gårdsstöd som i stort sett är helt frikopplade från produktionen.

Jordbrukaren kan få gårdsstödet för all jordbruksmark, det vill säga både för åkermark och för betesmark som jordbrukaren brukar och redovisar i SAM-ansökan.

För att få fullt gårdsstöd måste jordbrukaren uppfylla de så kallade tvärvillkoren. Det innebär att:

- jordbrukaren ska sköta all sin jordbruksmark enligt skötselkraven och att
- jordbrukaren ska följa vissa regler inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurskydd och djurhälsa. Dessa regler kallas verksamhetskrav.

För att få gårdsstödet utbetalt måste jordbrukaren ha stödrätter. Gårdsstödet betalas ut för det antal hektar jordbruksmark som jordbrukaren ansöker om. Jordbrukaren kan dock inte få mer gårdsstöd än vad stödrätterna motsvarar. Stödrätterna tillhör jordbrukaren och är inte kopplade till marken.

Varje stöd rätt har ett fastställt stöd värde som varierar mellan enskilda jordbrukare. Värdet beror på:

- vilken slags mark som låg till grund för tilldelningen av stödrätterna
- vilken region som stödrätterna tilldelades i
- om stödrätterna förutom grundbeloppet även består av ett tilläggsbelopp.

Jordbrukare kan överföra stödrätter mellan varandra på olika sätt:

- handel med stödrätter och

- hyra av stödrätter i samband med arrende av jordbruksmark.

Det är upp till jordbrukarna att komma överens om villkoren för överföringen. Av **tabell 9.2** framgår att för 2010 utbetalades ca 5 967 milj. kr i gårdsstöd till svenska jordbrukare. De största utbetalningar skedde i Skåne län och i Västra Götalands län.

Stöd för proteingrödor

Från och med stödår 2004 lämnas stöd för odling av proteingrödor. Stödet ingår i den nya jordbruksreformen och kan sökas av jordbrukare som odlar vissa proteingrödor (baljväxter).

Stödet är på maximalt 55,57 euro per hektar (ca 500 kr/ha). Inom hela EU finns en maximal areal på 1,6 milj. hektar, någon nationell nivå finns inte. Om jordbrukarna inom EU söker stöd för en större areal än den arealen kan stödet komma att minskas. Minskningen kommer då att ske proportionellt.

I Sverige var den ansökta arealen 41 792 ha för 2009, jämfört med 2008, då den ansökta arealen var 30 303 ha.

Från och med år 2010 är hela stödet frikopplat och ingår i gårdsstödet.

Stöd för energigrödor

Från och med stödår 2004 lämnas ett särskilt stöd för odling av energigrödor.

Jordbrukare som odlar energigrödor kan ansöka om det särskilda stödet för odling av energigrödor. Alla jordbruksgrödor kan berättiga till stöd under förutsättning att de används till godkända energiändamål.

Stödet är maximalt 45 euro (ca 410 kronor) per hektar. Inom hela EU finns en garantiareal på 2 miljoner hektar. Visar det sig att jordbrukarna inom EU sökt stöd för en större areal än garantiarealen kommer stödet per hektar att minska. 2007 blev ersättningen ca 30 euro (ca 290 kronor) per hektar. För att du ska få stödet för energigrödor krävs att stödet uppgår till minst 100 euro (ca 900 kronor). 2008 blev det full ersättning.

Den ansökta arealen i Sverige var 20 498 ha för 2009, jämfört med 2008 då den ansökta arealen var 19 414 ha.

Stödet för energigrödor går inte att söka från och med 1 januari 2010. EU har beslutat att 2009 var det sista året då lantbrukare kan få stöd för produktion av energigrödor.

Stöd för odling av grödor för industri- och energiändamål

Den som odlar industri- och energigrödor har möjlighet att söka tre olika stöd:

- Stödet för energigrödor (från 2010 är stödet borta)
- Gårdsstödet
- Investeringsstöd för att plantera energiskog

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis

Jordbrukare som odlar stärkelsepotatis kan ansöka om stöd för kontrakterad stärkelsepotatis.

Stödbeloppet är 66,32 euro (ca 600 kr) per potatismängd, som behövs för att tillverka ett ton stärkelse. Beloppet justeras efter stärkelseinnehållet i potatisen.

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis till industrin har för 2010 t.o.m. april 2011 utbetalats 28 milj. kr.

Stöd för kvalitetscertifiering

Jordbrukare som har kvalitetscertifierat sin produktion genom att de är anslutna till ett kvalitetssäkringssystem har möjlighet att få stöd för kvalitetscertifiering. Det kvalitetssäkringssystem som jordbrukaren är ansluten till måste ha kontroller som utförs av ett oberoende certifieringsorgan, dvs. det krävs en oberoende tredjepartskontroll av att jordbrukaren uppfyller de krav som kvalitetssäkringssystemet ställer. Certifieringsorgan som utför den oberoende kontrollen ska vara ackrediterat.

Stödet betalas ut till jordbrukare som har växtodling, betesmark, nötkreatur för kött- och mjölkproduktion eller får och getter.

Från och med 2008 är hektarersättningen och den fasta ersättningen ersatt av ett lika stort belopp för alla jordbrukare. Det finns en summa pengar som kommer att fördelas på alla som blir berättigade till stödet. Hur stor ersättningen blir beror alltså på hur många jordbrukare som söker stödet och hur mycket pengar det finns att fördela respektive år. Det är omöj-

ligt att i förväg veta hur stor ersättningen kommer att bli. 2010 betalades 24 miljoner ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Stöd till mervärden i jordbruket

Jordbrukare som söker stöd till mervärden i jordbruket måste vara verksam inom minst en av följande produktionsgrenar:

- Spannmål, oljeväxter, proteingrödor, utsäde, stärkelsepotatis, lin, hampa m.m.
- Nötkött
- Mjölproduktion
- Får och getter

Stödet kan utbetalas för kvalitets- och marknadsföringsåtgärder. Det kan gälla produkt- och kvalitetsarbete till exempel genom studiebesök och specialistutbyte. Andra områden som kan vara aktuella är tekniska undersökningar, genomförbarhets- och designstudier. Det kan även gälla kostnader för utveckling av produktionsmetoder eller produkter samt marknadsundersökningar och testproduktion.

Stödet betalas ut med högst 75 % av kostnaderna för åtgärderna men med högst 50 000 kr per år och åtgärd. Stöd under 100 euro (ca 900 kr) betalas inte ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Handjursbidrag

Handjursbidrag kan beviljas för tjurar och stutar som slaktas i Sverige, säljs till annat EU-land eller exporteras till länder utanför EU. Slaktvikten på tjurarna ska vara minst 185 kg och stutarna måste ha uppnått en ålder av 9 månader.

Antal djur som berättigar till handjursbidrag begränsas av en bidragskvot som är 250 000 djur.

Mjölkbidrag

Mellan åren 2004 och 2006 fanns det ett mjölkbidrag till mjölkproducenter. Från och med 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Modulering

Med modulering, menas att pengar förs över från vissa andra stöd till miljöersättning, företagsstöd och projektstöd.

För 2010 gjordes avdrag för modulering på 9 % på stödbelopp mellan 5 000 och 300 000 euro. För stöd som överstiger 300 000 euro görs avdrag på 13 %. De stöd som berörs är bland annat gårdsstödet och handjursbidraget.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kunde t.o.m. 2006 inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 2 550 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västra Götalands län följt av Jönköpings län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 744 milj. kr i kompensationsbidrag för år 2010.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jord-

bruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Pensionärer kunde t.o.m. 2006 inte få nationellt stöd.

Tabell 9.3 visar att t.o.m. april 2011 har 270 milj.kr utbetalats i nationellt stöd till norra Sverige för år 2010. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöersättningar

Miljöersättningar syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Den 1 januari 2007 startade ett nytt landsbygdsprogram, ”Landsbygdsprogram för Sverige år 2007–2013”. För information om det nya programmet hänvisas till Jordbruksverket, www.jordbruksverket.se. I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2010.

I **tabell 9.4** visas de arealer för vilka vissa miljöersättningar söktes för år 2010.

Tabell 9.5 visar utbetalade medel till miljöersättningar. Totalt utbetalades det år 2010 2 390 milj. kr i ersättningar enligt det nya programmet. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län.

Bevarande av betesmarker och slåtterängar

Från och med 2001 finns två stöd för betesmarker och slåtterängar. Dels ett projektstöd för restaurering av betesmarker och slåtterängar och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att återställa den

biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i slätterängar, betesmarker, skogs- och fåbodbeten som helt eller delvis försvunnit genom att hävden upphört. Syftet med stödet för skötsel av betesmarker och slätterängar är att bevara och förstärka hävdgynnande natur- och kulturmiljövärden.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 10 000 kr/ha och år. Ersättning lämnas för betesmarker och slätteräng med allmänna värden samt betesmarker och slätteräng med särskilda värden. Ersättning lämnas också för fåbodbete, skogsbete och alvarbete på Öland och Gotland. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslätter och efterbete ger ytterligare ersättning.

Bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenmurar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan elementen. För att man ska få ett åtagande för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet måste den sammanlagda ersättning för det första året i åtagandeperioden vara minst 1 000 kronor. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet är att bevara den genetiska resursen som våra husdjur utgör och därmed bidra till att uppnå det svenska miljö kvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap”. För att uppnå målet ska det senast 2010 finnas ett tillräckligt antal djur för att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige. Ersättning lämnas för att hålla djur av raser som finns med på EU:s lista över utrotningshotade svenska hus-

djursraser, t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget och linderödssvin. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Syftet med detta stöd är att bevara odlingslandskapet och förhindra omfattande nedläggning av jordbruksmark. Därigenom bevaras en biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. Ersättning lämnas för skötsel av slättervall och betesvall på åkermark. Detta stöd har från och med år 2007 slagits ihop med stödet för Vallodling.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med ersättningen är att jordbruksmarken ska användas på ett hållbart sätt. Ekologisk produktion har positiva effekter för markens långsiktiga produktionsförmåga och för biologisk mångfald. Miljöersättningen har utformats för att bidra till att de nya målen för ekologisk produktion uppfylls. Målen till år 2013 är att:

- 20 procent av jordbruksmarken ska vara certifierad för ekologisk produktion

Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 650–7 500 kr/ha. Ersättning för ekologisk djurhållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk odlad slättervall, betesvall och grönfodergrödor. Mark i åtagande för betesmarker och slätterängar kan också ligga till grund för djurersättning. Ersättning för ekologisk djurhållning baseras på det antal mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur), suggor, slaktsvin, värphöns och slaktkycklingar som du har inom företaget. Ett hektar åkermark motsvaras av 1,0 djurenhet och ett hektar betesmark eller slätteräng motsvaras av 0,5 djurenheter. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor, am- och dikor till 71,43 för värphöns.

Vallodling

Syftet med ersättningen är att bidra till ett öppet och variationsrikt landskap. Detta gynnar odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer. Vallodlingen bidrar också till att minska växt-näringsläckaget och erosionen från åkermark och till att begränsa användningen av växtskyddsmedel. Ersättningen består av en grund-ersättning som du kan få i hela landet om du odlar vall, och en tilläggsersättning för slätter- och betesvall som du kan få i stödområdena 1–5. För att få tilläggsersättningen måste man ha djur.

Grundersättningen är 300 kr per hektar i hela landet. Tilläggsersättningen mellan de olika stödområdena varierar mellan 250–1 800 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fänggröda, dels för vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning i havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fänggröda på 800 kr/ha och för vårbearbetning på 300 kr/ha. Fänggröda och vårbearbetning på samma mark ger 1 300 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anläggning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med ersättningarna är att öka arealen våtmarker i odlingslandskapet och att förbättra funktionen i de våtmarker som redan finns. Våtmarkerna minskar de negativa effekterna av växtnärläckage och bevarar och förstärker den biologiska mångfalden. De fyller även andra viktiga funktioner, som att upprätthålla grundvattennivån, öka variationen i landskapet och förbättra möjligheten till människors rekreation. Med våtmark menas ett vegetationstäckt om-

råde där vattenytan är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån får variera med de naturliga säsongsvariationerna. Med våtmark menas här även småvatten och dammar.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnärläckage till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning.

Socketbetor på Gotland

Ersättning lämnas till jordbrukare på Gotland med miljövänlig odling av socketbetor. Syftet är att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnärläckage till Östersjön. Ersättning lämnas endast på Gotland. Detta stöd togs bort från och med år 2007.

Skydds-zoner

Syftet med ersättningen är att minska ytavrinningen, erosionen och läckaget av näringsämnen från åkermark. Skyddszonerna minskar även risken för att rester av växtskyddsmedel hamnar i sjöar och vattendrag. Syftet är också att gynna växt- och djurliv. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag i stödområdena 5 och 9. Skydds-zonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skyddszonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 1 000 kr/ha.

Företagsstöd

Syftet med företagsstöden är att öka konkurrenskraften inom jordbruket, skogsbruket, rennäringen, trädgårdsområdet och livsmedelsförädlingen. Syftet är också att öka livskva-

liteten och diversifiera ekonomin på landsbygden. Med företagsstöd menas att stödet är knutet till ett befintligt eller nystartat företag.

Stöd till modernisering av jordbruksföretag (tabell 9.6)

Stöd till modernisering av jordbruksföretag ska bidra till att påskynda företagets anpassning till nya marknadsförutsättningar men samtidigt ge positiva effekter för biodiversitet, miljövänlig produktion, djurvälstånd och arbetsmiljö. Under åtgärden ingår även stöd för plantering av energigrödor på åkermark.

Stödet är inriktat på att beviljas som en procentsats av planerade fasta investeringar och betalas ut först då dessa har genomförts och betalats. Landsbygdsprogrammet medger stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Till jordbruksföretag inom mindre gynnande områden i norra Sverige kan ytterligare högst 20 procentenheter beviljas.

De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp och i vissa fall även en sänkt stödandel. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygdsökonomi. Varje länsstyrelse har tagit fram egna prioriteringar, vilket gett åtgärden en viss lokal prägel. Prioriteringsordningen framgår av länsstyrelsernas genomförandestrategier.

Startstöd (tabell 9.6)

Startstödet ska bidra till att främja en långsiktigt lönsam och konkurrenskraftig jordbruksnäring genom att stödja unga personer som för första gången vill etablera sig som ägare till ett jordbruksföretag. Stödet kan också underlätta och påskynda generationsväxlingar i jordbruksföretagen och därmed leda till en förnyring av jordbrukarkåren. Stödet hjälper till genom att ett bidrag av likvida medel underlättar ett övertagande eller en nyetablering, särskilt med tanke på att ett beviljat startstöd sannolikt gör det lättare att banklån beviljas.

Startstöd lämnas med högst 250 000 kr i form av en startpremie till företagare under 40 år som för första gången etablerar sig som företagare i ett jordbruks- eller trädgårdsföretag.

Den största delen av företagen som har fått stöd har haft djur/köttproduktion jämte växtodling som inriktning. Därefter har mjölkproduktion, trädgård, får och hästar varit de vanligaste inriktningarna.

Stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter (tabell 9.7)

Stödet för högre värde, eller förädlingsstödet, är ett investeringsstöd som kan lämnas för förädling och saluföring av produkter från jord- och skogsbruk inklusive rennäring och trädgårdsnäring. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygdsökonomi. Länsstrategierna innehåller ytterligare prioriteringar.

Landsbygdsprogrammet medger stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Efter särskild prövning kan ytterligare 10 procentenheter beviljas till företag inom glest befolkade områden i norra Sverige. De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp eller en sänkt stödandel.

Projektstöd

Projektstödet ska verka för en högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden, bredda och stärka landsbygdens näringsliv och stärka konkurrenskraften inom den gröna näringen.

Projektstöd kan sökas av till exempel:

- Organisationer, ideella och ekonomiska föreningar inklusive stiftelser
- Sammanslutningar, exempelvis av företag
- Företag
- Kommuner

Det finns olika typer av projektstöd, t.ex. utveckling av bredband på landsbygden, utveckling av små företag och utveckling av landsbygdsturism (**tabell 9.8**). Mer projektstöd redovisas på Jordbruksverkets webbplats.

Utveckling av bredband på landsbygden

En väl utbyggd infrastruktur är viktigt för de som bor på landsbygden. Genom stödet för bredband får dessa personer tillsammans med andra möjlighet att anlägga bredband i områ-

den där det idag inte finns något marknadsintresse för att etablera bredbandsnät.

Projektstöd för bredband kan beviljas när man:

- drar nya bredband
- uppgraderar befintligt bredband
- förbereder för bredband, dvs. att man gräver ned tomrör och drar fiber.

Projektstöd för utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter

Projektstöd kan beviljas om det skapar förutsättningar:

- för utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter och med en omsättning eller balansomsättning som är lägre än 18 miljoner kronor
- för entreprenörskap på landsbygden
- för nyetablering av små företag.

Stöd kan t.ex. beviljas till projekt som:

- gör att nya affärs- och verksamhetsidéer utvecklas snabbare
- sprider erfarenheter och utveckling av kommersiella och tekniska lösningar, gärna i samverkan med forsknings- och utvecklingscentrum
- syftar till är att förbättra tillgången på lokalt kapital.

Projektstöd för utveckling av landsbygdsturism

Turismen är en av de snabbast växande branscherna idag och intresset för att turista på den svenska landsbygden ökar. Bo på lantgård har blivit ett begrepp.

Projektstöd kan beviljas för projekt som förbättrar förutsättningarna för en konkurrenskraftig besöks- och turistnäring på landsbygden. Projektstöd kan även beviljas för utveckling och introduktion av IT-baserade tjänster för marknadsföring, distribution kontakt och bokningar för en grupp av turistföretag. Syftet är att göra det enklare för företagen att nå ut till sina kunder.

Projektstöd för insatser som förbättrar servicen på landsbygden

Ett bra serviceutbud har i många fall stor betydelse när människor väljer bostadsord. Att det

finns livsmedelsbutik och servicefunktioner som bank, apotek och bredband ökar möjligheten till utveckling av bygden. Att det finns kultur- och fritidsaktiviteter påverkar också hur attraktiv en bygd är.

Projektstöd kan beviljas för insatser som förstärker eller utvecklar serviceutbudet och kultur- och fritidsaktiviteten på landsbygden för både företagare och konsumenter. Det kan till exempel vara samverkanslösningar av olika slag.

Prisstöd m.m. till rennäringen

Utöver de stöd till rennäringen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt pristöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel. Detta redovisas i **tabell 9.9**.

Efter Tjernobyloolyckan betalades ersättning till rennäringen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I ersättningen ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.9** redovisas även ersättningar från Banverket för tågödade och från trafikförsäkringen för vägtrafiködade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgått förutom tabellerna 9.6 och 9.7 där beviljade stöd redovisas. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för 2010.

Tabell 9.1

Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2010¹, milj. kr

Disbursed direct support to the agricultural holdings

	2000	2005	2007	2008	2009	2010
<i>Gårdstöd</i>	.	5 315	6 088	6 473	6 736	5 967
Stöd för proteingrödor ²	.	21	16	15	22	.
Stöd för energigrödor ³	.	11	11	7	8	.
Kontrakterad stärkelsepotatis	.	37	33	36	38	28
Nationellt kuvertet	.	1	1	3	4	..
Aterbetalning modulering	.	61	101	107
<i>Arealersättning</i>	3 480
<i>Djurbidrag, generella</i>	940	733	324	309	347	303
Handjursbidrag	331	263	324	309	347	303
Am- och dikobidrag	198
Tackbidrag	31
Slaktbidrag	130
Extensifieringsbidrag	250
Mjölkbidrag ⁴	.	471
<i>Regionala stöd</i>	864	916	989	973	956	1 013
Kompensationsbidrag	574	639	712	701	690	744
Nationellt stöd norra Sverige	289	276	277	272	266	270
<i>Miljöstöd, gamla</i>	1 929
Öppet odlingslandskap	582
Ekologisk odling	268
Flerårig vallodling	433
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården	520
Betesmarker	333
Slätterängar	14
Kulturmiljö	173
Miljö känsliga områden	24
Våtmarker och småvatten	9
Extensiv vall, skyddszoner	6
Fånggrödor	9
Resurshållande konventionellt jordbruk	94
Återskapande av slätterängar	3
Odling av bruna bönor på Öland	2
Utrotningshotade djurraser	3
Kulturmiljöstöd för renskötseområdet	0
<i>Miljöstöd, nya</i>	128	2 345	2 190	2 157	2 112	2 390
Betesmarker och slätterängar	.	754	740	743	728	756
Natur- och kulturmiljöer	.	168	115	111	110	107
Kulturmiljöer i renskötseområdet	1	11	18	22	23	16
Utrotningshotade husdjurraser	4	6	7	7	7	8
Öppet och varierat odlingslandskap	.	509
Ekologisk produktion	126	573	512	510	502	566
Vallodling	.	85	617	607	607	740
Minskat kväveläckage	.	197	143	130	112	152
Våtmarker och småvatten	.	8	13	14	15	16
Bruna bönor på Öland	.	2	1	1	1	1
Sockerbetor på Gotland	.	3
Skyddszoner	.	28	24	14	5	30
<i>Stöd för växtodlingsplaner</i>
Summa utbetalade direktstöd	7 340	9 440	9 652	10 080	10 223	9 701

1) För perioden 2000–2009 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2010 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. april år 2011.

2) Stöd för proteingrödor ingår i arealersättning t.o.m. 2004. Fr.o.m 2010, stödet frikopplat och ingår i gårdsstödet.

3) Stöd för energigrödor går inte att söka fr.o.m. 1 januari 2010. EU beslut att 2009 var sista året att söka stödet.

4) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, infördes från och med 2004. Fr.o.m. 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2**Gårdsstöd för stödåret 2010 utbetalade t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr***Single farm payment and premiums for male bovines and milk*

Område	Gårdsstöd	Protein- grödor ¹	Energi- grödor ²	Kontrakterad stärkelse- potatis	Handjurs- bidrag	Mjolk- bidrag ³
<i>Län</i>						
Stockholms	173 641	.	.	–	3 235	.
Uppsala	301 675	.	.	–	7 513	.
Södermanlands	275 258	.	.	–	9 556	.
Östergötlands	542 722	.	.	–	23 715	.
Jönköpings	242 582	.	.	–	25 505	.
Kronobergs	127 493	.	.	–	13 708	.
Kalmar	339 944	.	.	2 789	30 091	.
Gotlands	202 613	.	.	–	13 166	.
Blekinge	83 518	.	.	8 512	6 289	.
Skåne	1 233 694	.	.	17 168	48 162	.
Hallands	267 451	.	.	–	17 296	.
Västra Götalands	988 160	.	.	–	48 946	.
Värmlands	174 206	.	.	–	10 788	.
Örebro	206 861	.	.	–	8 892	.
Västmanlands	232 500	.	.	–	3 360	.
Dalarnas	108 768	.	.	–	6 602	.
Gävleborgs	121 175	.	.	–	7 988	.
Västernorrlands	84 648	.	.	–	4 104	.
Jämtlands	75 334	.	.	–	4 137	.
Västerbottens	123 904	.	.	–	7 482	.
Norrbottnens	60 368	.	.	–	2 592	.
<i>Hela riket</i>						
2010	5 966 516	.	.	28 469	303 129	.
2009	6 735 854	22 009	7 988	37 845	347 159	.
2008	6 472 728	15 130	7 400	36 452	309 197	.
2007	6 088 092	16 445	11 412	33 370	323 941	.
2005	5 314 878	21 058	11 681	36 756	262 797	470 651
2000*	4 088 860	.	.	.	330 836	.

- 1) Nytt bidrag, stöd för proteingrödor, infördes från och med 2004. År 2004 ingår utbetalningen i arealersättning. I Sverige har dock hela stödet för proteingrödor frikopplats och ingår i sin helhet i gårdsstödet fr.o.m. 2010.
- 2) Nytt bidrag, stöd för energigrödor, infördes från och med 2004. Stödet för energigrödor går inte att söka fr.o.m. 1 januari 2010. EU har beslutat att 2009 var det sista året då lantbrukare kan få stöd för produktion av energigrödor.
- 3) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, infördes från och med 2004. Fr.o.m. 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.
- 4) Jämförelsetalen för gårdsstöd t.o.m. 2004 är summan av tidigare arealersättning, am- och dikobidrag, tackbidrag, slaktbidrag och extensifieringsbidrag.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3

Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige¹ för stödåret 2010 utbetalt t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr*Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

Område	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter, potatis, ägg, bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
<i>Län</i>					
Stockholms	1 491	–	358	–	358
Uppsala	8 623	–	–	–	–
Södermanlands	271	–	–	–	–
Östergötlands	10 732	–	–	–	–
Jönköpings	74 175	–	–	–	–
Kronobergs	34 175	–	–	–	–
Kalmar	55 587	–	–	–	–
Gotlands	15 578	–	–	–	–
Blekinge	6 896	–	–	–	–
Skåne	26 717	–	–	–	–
Hallands	14 606	–	–	–	–
Västra Götalands	85 116	–	–	–	–
Värmlands	62 802	390	7 560	803	8 753
Örebro	15 935	–	–	–	–
Västmanlands	3 537	–	–	–	–
Dalarnas	51 288	829	2 711	52	3 592
Gävleborgs	68 036	846	20 488	1 248	22 582
Västernorrlands	48 900	1 607	34 151	2 129	37 886
Jämtlands	57 057	1 467	54 950	282	56 699
Västerbottens	68 214	3 127	87 018	3 934	94 079
Norrbottens	34 035	2 763	40 990	1 868	45 621
<i>Hela riket</i>					
2010	743 771	11 029	248 226	10 316	269 571
2009	690 179	9 702	246 035	10 298	266 035
2008	701 137	9 932	250 451	11 692	272 075
2007	711 868	9 650	256 085	10 800	276 535
2005	639 429	11 248	252 285	12 627	276 161
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469

1) Anledningen till att det presenteras siffror för län i södra Sverige, är för att det är där företagen är registrerade. Marken ligger dock i norra Sverige.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4**Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2010, hektar***Areas for environmental support*

Område	Betesmarker och slätter- ängar	Öppet och varierat odlingslandskap ¹	Ekologisk produktion	Minskat kväve- läckage
<i>Län</i>				
Stockholms	10 918	.	13 580	1 139
Uppsala	17 648	.	24 325	255
Södermanlands	16 761	.	21 148	944
Östergötlands	43 853	.	36 498	1 436
Jönköpings	39 964	.	18 800	48
Kronobergs	20 808	.	8 247	6
Kalmar	77 017	.	13 971	7 497
Gotlands	27 937	.	12 415	4 803
Blekinge	–	.	–	2 404
Skåne	63 178	.	24 223	39 977
Hallands	14 969	.	9 456	15 789
Västra Götalands	58 796	.	104 323	62 420
Värmlands	6 384	.	33 637	4 829
Örebro	9 124	.	14 863	1 172
Västmanlands	6 932	.	16 381	1 760
Dalarnas	6 697	.	15 269	–
Gävleborgs	3 637	.	18 619	–
Västernorrlands	1 980	.	13 998	–
Jämtlands	5 011	.	14 962	–
Västerbottens	2 042	.	9 277	–
Norrbottens	1 882	.	5 154	–
<i>Hela riket</i>				
2010	435 537	.	429 146	144 479
2009	439 840	.	428 126	121 164
2008	424 754	.	396 967	138 542
2007	456 900	.	448 278	148 609
2005	461 401	634 268	519 694	266 879
2004	408 656	669 129	462 438	283 945

1) Stödet har från 2007 slagits ihop med stödet för vallodling.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5

Miljöersättning för stödåret 2010 utbetalade t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr

Environmental support

Område	Betes- marker och slätter- ängar	Natur- och kultur- miljöer	Kultur- miljöer i ren- skötsel- området	Utrot- nings- hotade hus- djurs- raser	Öppet och varierat odlings- landskap ¹	Ekologisk produk- tion	Vallodling ²
<i>Län</i>							
Stockholms	17 753	1 397	8	187	.	15 739	13 042
Uppsala	24 474	2 554	–	306	.	32 946	16 684
Södermanlands	31 829	1 602	–	182	.	26 905	18 822
Östergötlands	72 727	6 564	–	476	.	54 490	36 178
Jönköpings	62 789	9 449	–	233	.	28 394	39 142
Kronobergs	30 632	5 607	–	236	.	11 912	20 107
Kalmar	139 532	14 568	–	363	.	20 903	41 294
Gotlands	54 214	934	–	179	.	18 953	23 322
Blekinge	22 519	3 234	–	178	.	4 685	7 086
Skåne	89 586	24 803	–	725	.	36 010	42 042
Hallands	24 424	7 944	–	265	.	15 220	19 371
Västra Götalands	86 267	17 508	–	892	.	134 455	84 783
Värmlands	10 774	714	–	343	.	35 093	56 557
Örebro	18 678	2 115	–	232	.	20 264	17 047
Västmanlands	15 764	1 686	–	169	.	21 515	10 239
Dalarnas	13 990	1 419	–	693	.	18 214	34 092
Gävleborgs	8 793	482	–	551	.	17 633	58 947
Västernorrlands	3 242	1 014	28	244	.	21 877	51 269
Jämtlands	13 401	1 382	123	519	.	15 838	50 999
Västerbottens	4 194	1 027	1 245	442	.	7 355	66 154
Norrbottnens	10 106	778	14 388	189	.	7 414	32 496
<i>Hela riket</i>							
2010	755 691	106 780	15 791	7 605	.	565 815	739 674
2009	728 440	110 029	23 392	7 363	.	501 698	607 190
2008	743 280	110 551	21 545	7 011	.	509 618	607 415
2007	739 895	114 847	18 188	6 540	.	511 521	617 393
2005	754 401	167 511	11 762	5 367	508 983	572 845	85 316
2000	.	.	1 461	.	.	126 484 ³	.

1) Stödet ingår från och med 2007 i stödet för Vallodling.

2) Systemet för vallodling utvecklades i samband med utveckling av gårdsstödsystemet år 2004–05. Första utbetalningen skedde 2005. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

3) Här redovisas endast miljöstöd för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För totalt miljöstöd för ekologisk produktion skall miljöstöd som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

4) Stödet finns inte längre.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

Område	Minskat kväveläckage	Våtmarker och småvatten	Bruna bönor på Öland	Socketbetor på Gotland ⁴	Skyddszoner	Summa miljöstödet
<i>Län</i>						
Stockholms	587	2 192	.	.	1 455	52 359
Uppsala	182	191	.	.	2 124	79 460
Södermanlands	680	116	.	.	3 260	83 396
Östergötlands	1 383	150	.	.	2 788	174 755
Jönköpings	38	427	.	.	177	140 649
Kronobergs	3	788	.	.	72	69 358
Kalmar	8 248	3 349	917	.	524	229 698
Gotlands	4 208	247	.	.	384	102 441
Blekinge	2 574	106	.	.	97	40 480
Skåne	39 827	1 121	.	.	3 327	237 440
Hallands	18 455	952	.	.	1 306	87 937
Västra Götalands	65 674	1 764	.	.	6 902	398 246
Värmlands	7 465	189	.	.	687	111 821
Örebro	1 078	87	.	.	2 727	62 228
Västmanlands	1 471	1 107	.	.	4 045	55 997
Dalarnas	–	1 166	.	.	–	69 574
Gävleborgs	–	–	.	.	–	86 405
Västernorrlands	–	1 681	.	.	–	79 356
Jämtlands	–	–	.	.	–	82 263
Västerbottens	–	–	.	.	–	80 417
Norrbottnens	–	–	.	.	–	65 372
<i>Hela riket</i>						
2010	151 872	15 633	917	.	29 875	2 389 652
2009	112 415	14 969	853	.	5 233	2 111 583
2008	129 741	13 625	737	.	13 975	2 143 523
2007	142 808	13 001	810	.	24 108	2 189 112
2005	197 136	8 378	1 895	2 766	28 344	2 344 704
2000	127 945

Tabell 9.6**Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel­företag 2007–2010***Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers*

Område; myndighet	Modernisering		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>				
Stockholms	21	5 811	2	500
Uppsala	21	4 313	9	2 000
Södermanlands	40	12 647	5	1 050
Östergötlands	59	22 787	16	2 900
Jönköpings	69	28 397	6	1 200
Kronobergs	47	13 628	4	600
Kalmar	60	28 678	6	1 200
Gotlands	14	9 742	3	600
Blekinge	19	5 945	1	250
Skåne	202	64 103	27	6 050
Hallands	96	40 729	8	1 900
Västra Götalands	227	100 287	32	7 250
Värmlands	52	29 775	13	2 125
Örebro	34	14 673	4	1 000
Västmanlands	33	13 872	6	900
Dalarnas	42	25 538	7	1 200
Gävleborgs	40	13 975	12	2 400
Västernorrlands	17	8 809	2	500
Jämtlands	38	14 425	10	2 500
Västerbottens	42	31 241	9	2 250
Norrbottens	29	13 113	9	2 125
<i>Sametinget</i>	10	461	11	2 750
<i>Hela riket</i>				
2010	1 212	502 949	202	43 250
2009	1 266	518 362	267	51 150
2008	1 190	433 967	304	59 855
2007	542	201 617	196	37 800

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7
Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2010, 1 000-tals kr

Granted investment support to adding value to agricultural and forestry products for Sweden

Område; myndighet	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>		
Stockholms	4	1 155
Uppsala	5	1 642
Södermanlands	5	1 713
Östergötlands	7	1 912
Jönköpings	5	1 882
Kronobergs	8	1 750
Kalmar	9	3 015
Gotlands	2	2 400
Blekinge	5	1 940
Skåne	48	17 071
Hallands	15	3 014
Västra Götalands	34	10 275
Värmlands	6	4 136
Örebro	2	1 058
Västmanlands	4	600
Dalarnas	9	5 095
Gävleborgs	15	3 851
Västernorrlands	1	159
Jämtlands	9	1 696
Västerbottens	8	1 983
Norrbottens	5	1 489
<i>Sametinget</i>	3	1 318
<i>Hela riket</i>		
2010	209	69 154
2009	192	60 929
2008	153	59 193
2007	50	20 696

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.8
Utbetalade projekstöd under 2010, 1 000-tals kr
Disbursed structural fund aid

Område; myndighet	Projektsstöd för							
	Utveckling av bredband på landsbygden		Utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter		Utveckling av landsbygdsturism		Insatser som förbättrar servicen på landsbygden	
	Antal stöd	Beviljade stöd	Antal stöd	Beviljade stöd	Antal stöd	Beviljade stöd	Antal stöd	Beviljade stöd
<i>Län</i>								
Stockholms	–	–	16	6 141	11	4 701	1	75
Uppsala	–	–	20	6 251	5	1 612	10	4 992
Södermanlands	1	9 503	13	2 613	2	818	–	–
Östergötlands	5	20 881	17	2 314	3	4 210	1	4
Jönköpings	1	1 620	32	7 073	8	10 066	1	1 764
Kronobergs	14	16 973	16	1 637	12	3 675	9	1 401
Kalmar	1	2 513	11	1 998	7	3 382	2	980
Gotlands	–	–	3	928	4	2 094	1	1 304
Blekinge	–	–	8	2 405	11	3 725	–	–
Skåne	2	1 845	25	28 753	20	16 480	8	6 734
Hallands	–	–	11	3 410	11	8 001	3	1 512
Västra Götalands	–	–	60	20 829	46	17 438	22	12 637
Värmlands	1	297	12	21 445	15	5 343	2	2 202
Örebro	13	33 449	19	3 231	8	2 591	1	658
Västmanlands	–	–	10	2 988	15	1 684	1	594
Dalarnas	–	–	19	4 636	14	8 048	1	14 000
Gävleborgs	7	3 440	2	413	8	3 584	9	2 086
Västernorrlands	–	–	19	6 177	8	4 425	2	8 689
Jämtlands	10	2 633	12	3 676	14	12 814	–	–
Västerbottens	5	8 834	9	7 188	10	17 452	2	1 051
Norrbottnens	2	21 546	18	6 984	16	11 222	4	2 212
<i>Sametinget</i>	–	–	3	167	1	418	–	–
<i>Jordbruksverket</i>	–	–	3	6 451	5	6 725	–	–
<i>Hela riket</i>								
2010	62	123 533	358	147 707	254	150 508	80	62 896
2009	–	–	384	120 384	260	112 219	68	33 013
2008	–	–	349	144 191	273	126 061	32	23 788
2007	–	–	90	43 492	83	39 731	7	2 723

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.9**Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 2000–2010, 1 000-tals kr***Disbursed support and compensation to reindeer breeding*

Typ av stöd	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Prisstöd	14 663	17 480	21 657	22 222	16 580	15 594
Ersättning p.g.a. Tjernobyloylyckan	9 884	9 763	5 282	7 607	6 731	6 271
Övriga medel för främjande av rennäringen, varav; katastrofskadeskydd projektstöd m.m.	6 779 566 6 213	5 423 2 202 3 221	19 330 15 023 4 307	14 138 9 924 4 214	21 456 1 225 20 231	11 255 216 11 039
Ersättning för renar som skadats eller dödats av rovdjur	35 000	47 000	44 400	61 572	58 563	57 674
Ersättning för tågödade renar	2 326	2 282	2 680	2 673	3 142	2 930
Ersättning för vägtrafikdödade renar	4 499	4 256	4 318	5 630	5 860	5 434

Källa: Jordbruksverket, Vägverket, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.